

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 6-13) ซึ่งสังคมทุกวันนี้และในอนาคตเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้ และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยยึดหลักการให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วม

คุณสมบัติสำคัญที่ทำให้คนแตกต่างไปจากสิ่งมีชีวิตอื่นคือ ชีตความสามารถในการเรียนรู้ และกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของคนก็คือ "การศึกษา" แม้ว่าการศึกษาจะไม่ใช่ที่มาของการเรียนรู้ทั้งหมดของคนก็ตาม แต่ปัจจุบันนี้เกือบทุกสังคมได้มอบความไว้วางใจให้สถาบันการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ ในการพัฒนาสมาชิกของสังคมให้เป็นผู้มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อการดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีศักยภาพในการประกอบอาชีพที่สุจริตและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม การจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะยุคไหนหรือโดยแนวคิดและวิธีการใดก็ตาม น่าจะมีจุดหมายปลายทางเดียวกันคือ การช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้มากที่สุด (สมาน อัครภูมิ, 2549, หน้า 27-29)

การจัดการศึกษาในประเทศไทย เป็นภาระหน้าที่โดยตรงของรัฐ แต่จากอดีตที่ผ่านมา รัฐมีศักยภาพไม่เพียงพอที่จะจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงจึงเปิดโอกาสและส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลโดยสนับสนุนให้จัดตั้งโรงเรียนเอกชน ทุกระดับ ทุกประเภท การศึกษาเอกชนจึงมีบทบาทสำคัญที่ได้สร้างสรรค์และพัฒนาประชากรส่วนหนึ่งของประเทศให้มีความรู้ความสามารถ ผลผลิตทางด้านทรัพยากรที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนจำนวนมากที่เป็นกำลังสำคัญในการสร้างความก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการเมืองการปกครอง ปรากฏให้เห็นที่ประจักษ์อย่างชัดเจน จึงกล่าวได้ว่าการศึกษาเอกชนมีส่วนในการพัฒนาประเทศอย่างยิ่งตลอดมา (กรรณิการ์ ภิญญาคง, 2541, หน้า 19 - 21)

ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่

ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ได้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เป็นคนที่มีศักยภาพด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ข, หน้า 1)

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่จะมาถึง การจัดการศึกษาในแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศจะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทยที่สร้างความสมดุล และความกลมกลืนของการพัฒนาระหว่างด้านต่างๆได้และเพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์เหมาะสมแก่กาลเวลาและบริบทของสังคมไทย พระราชบัญญัติการศึกษา 2542 จึงได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อรองรับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ให้ความสำคัญสูงสุดกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองรู้จักแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 1) การศึกษาดำเนินพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ โรงเรียนจึงจัดได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพที่จะแข่งขันในเวทีโลกได้ (สุตาวรรณ เครือพานิช, 2549 หน้า 81)

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญ และเป็นหัวใจของปฏิรูปการศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนา และปรับปรุงแก้ไข การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของการศึกษา วิธีการจัดการหรือบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาดำรงเป็นทั้งนักบริหารและนักวิชาการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาก็คือผู้นำทางวิชาการของสถานศึกษานั้นเอง งานบริหารวิชาการในสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบประกอบด้วยงานย่อยๆ ได้แก่ วัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีบริหารงานวิชาการ หลักสูตร ประมวลการสอน แผนการสอน ตารางการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้

แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ การจัดแบ่งนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การนิเทศการสอน วิธีการสอน การวัดการประเมินผล ดังที่ อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540, หน้า 1) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถาบันการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานในมหาวิทยาลัย สถานศึกษาชั้นสูงอื่นๆ หรือการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจกล่าวได้ว่ามาตรฐานและคุณภาพของสถาบันการศึกษาทุกระดับ ที่กล่าวมานั้นอาจพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเป็นประการสำคัญ ผลงานด้านวิชาการจะเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นถึงมาตรฐาน และคุณภาพของสถาบันศึกษานั้นๆ ว่ามีอยู่มากหรือน้อยเพียงใด งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้น ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหารว่าจะให้ความสำคัญและทุ่มเทสติปัญญา กำลังกายกำลังใจเพื่อการบริหารงานวิชาการมากน้อยแค่ไหน นอกจากนั้นในการบริหารยังจะต้องขอความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และนักเรียนทุกคน และหากบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนให้ความร่วมมือ มีความตั้งใจจริงที่ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มกำลังความสามารถ และมีความรับผิดชอบอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนั้น ย่อมจะเป็นปัจจัยสำคัญในอันที่จะทำให้งานวิชาการ ของสถานศึกษาพัฒนาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

เพื่อให้การจัดการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำ คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารและจัดการสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตามโครงสร้างใหม่ และให้สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการไว้ 12 ด้านด้วยกัน คือ 1) การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียนรู้ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อวัตกรรมการ และ เทคโนโลยีทางการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนว การศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการ 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การ ส่งเสริมและการสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่ จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33)

จากการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนทุกสังกัด ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรีที่ผ่านมาในภาพรวมประสบปัญหาด้าน คุณภาพการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งชี้ได้ว่า การดำเนินงานวิชาการไม่ประสบ ความสำเร็จ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง แก้ไข เพื่อพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาให้สูงยิ่งขึ้นและจากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2550 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี, 2551, หน้า 24) สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการประเมินคุณภาพนักเรียน พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงที่สุด รองลงมาคือคณิตศาสตร์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 63.56 และ 52.52 ตามลำดับ

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการประเมินคุณภาพนักเรียน พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงที่สุด รองลงมาคือภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 53.22, 41.82 และ 39.03 ตามลำดับ

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการประเมินคุณภาพนักเรียน พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงที่สุด รองลงมาคือภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.44, 34.30 และ 31.91 ตามลำดับ

จากสาเหตุของปัญหาดังกล่าวข้างต้นที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อันเนื่องมาจากบุคลากร งบประมาณ สื่อการสอน หรือวิธีการบริหารจัดการ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการบริหาร ที่ส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรี ซึ่งจะทำให้สามารถทราบปัจจัยด้านใดที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา เพื่อจะได้นำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรีต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพปัจจัยการบริหารของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพปัจจัยการบริหารของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับคุณภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการศึกษา ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องและคณะครู สามารถพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ความมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรี ในปีการศึกษา 2551 ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนรวมทั้งสิ้นจำนวน 636 คน จากจำนวนโรงเรียน 27 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรี, 2551)

2. กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้เนื่องจากประชากรมีจำนวนแน่นอน (finite populations) ผู้วิจัยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane) (ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 298) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ไม่น้อยกว่า 269 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียน 45 คน และครูผู้สอน 224 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

3.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 30 ปี
- 2) 30 ปี – 39 ปี
- 3) 40 ปี – 49 ปี
- 4) 50 ปี ขึ้นไป

3.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 10 ปี
- 2) 10 ปี – 19 ปี
- 3) 20 ปี – 29 ปี
- 4) ตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป

3.1.4 ระดับการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

3.1.5 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน
- 2) ครูผู้สอน

3.1.6 เขตพื้นที่การศึกษา

- 1) เขต 1
- 2) เขต 2

3.2 ตัวแปรตาม คือ คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตจังหวัดสระบุรี 2 ด้าน คือ

3.2.1 คุณภาพปัจจัยการบริหารของโรงเรียน ได้แก่

- 1) บุคลากร (men)
- 2) งบประมาณ (money)
- 3) วัสดุสิ่งของ (materials)
- 4) การบริหารจัดการ (management)

3.2.2 คุณภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 4) ด้านการนิเทศภายใน
- 5) ด้านห้องสมุดโรงเรียน
- 6) ด้านการวัดผลและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนที่บริหารด้วยเชิงธุรกิจ ซึ่งจะต้องพร้อมด้วยปัจจัยหลายด้าน มีการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพให้คุ้มค่าการลงทุน ต้องเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและมีคุณภาพที่น่าพอใจ มีกระบวนการบริหารที่ดีเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การสร้างประสบการณ์ความรู้ควบคู่คุณธรรม การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

ปัจจัยทางการบริหาร หมายถึง สิ่งที่ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล รวมถึงสิ่งที่สนับสนุนหรือกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

บุคลากร หมายถึง สมาชิกในองค์กรที่มีพฤติกรรมอันมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน โดยแต่ละบุคคลจะที่มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และความทะเยอทะยานที่ต่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรได้ ถ้าการบริหารบุคคลไม่ดีเท่าที่ควรหรือบกพร่อง หน่วยงานนั้นจะเจริญก้าวหน้าได้ยาก

งบประมาณ หมายถึง ตัวกลางแสดงมูลค่าของทรัพยากรที่เป็นตัวทำให้คนทำงานและทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการลงทุน การดำเนินงาน และการจ้างบุคคล นอกจากนี้ยังเป็นดัชนีวัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานขององค์กรอีกด้วย

วัสดุสิ่งของ หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งอยู่ในรูปของสื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ สื่อประเภทหลักสูตร คู่มือและแผนการสอน หนังสือสำหรับนักเรียน และสื่อการเรียนต่าง ๆ

การบริหารจัดการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์กร ภาวะผู้นำ และการควบคุมในการใช้ทรัพยากรโดยผ่านผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการศึกษาโดยต้องอาศัยหลักการและเหตุผลเกี่ยวกับการ ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลักที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม รวมถึงการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดี โดยเป็นงานที่เกี่ยวกับกิจกรรม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วหรืออาจสร้างขึ้นใหม่โดยไม่มีพื้นฐานหลักสูตรเดิมอยู่เลยก็ได้ เพื่อให้หลักสูตรที่ใช้อยู่มี

ความทันสมัยต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเหมาะสม โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคมโดยรวม

การเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยมีลำดับขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบและบรรลุตามจุดประสงค์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยกิจกรรมสองลักษณะ คือ กิจกรรมของครูและกิจกรรมผู้เรียน โดยกิจกรรมครู ได้แก่ การวางแผน การสอน การเตรียมการสอน การจัดเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อมของการเรียน การจัดกิจกรรมในห้องเรียน และเทคนิควิธีการสอนของครู ส่วนกิจกรรมของผู้เรียน ได้แก่ การลงมือปฏิบัติขณะที่มีการเรียนการสอน ซึ่งอาจเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มภายใต้การควบคุมดูแลหรือการแนะนำของครูผู้สอน

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้กระบวนการเรียนดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการเรียนรู้ได้เร็วโดยเป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของสถานศึกษาและของนักเรียน ให้อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ ซึ่งผู้รับการนิเทศ ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน

ห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง เป็นแหล่งการเรียนรู้ สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ทุกสาขาวิชาและครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตร เพื่อสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตลอดจนชุมชนใกล้เคียง

การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่จะตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุผลในการเรียนและครูผู้สอนได้บรรลุตามจุดหมายปลายทางของหลักสูตรโดยการวัดผลจะต้องอาศัยเครื่องมือทางการศึกษามาวัดแล้วจะต้องประเมินผลให้เสร็จสมบูรณ์ โดยอาศัยข้อมูลจากการวัดมาเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสิน

คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและสนองความต้องการของผู้รับบริการ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพปัจจัยการบริหารและคุณภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร

